

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี รายละเอียดและขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การหาคุณภาพเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี จำนวน 3 โรงเรียน จำนวนครู 240 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามประสบการณ์ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) จำนวน 148 คน

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานศึกษา สังกัดเทศบาลตำบล
แหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี

ชื่อสถานศึกษา	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	เพศชาย	เพศชาย	เพศหญิง	เพศหญิง	เพศชาย	เพศชาย	เพศหญิง	เพศหญิง
	น้อยกว่า	ตั้งแต่	น้อยกว่า 5	ตั้งแต่ 5 ปี	น้อยกว่า	ตั้งแต่	น้อยกว่า	ตั้งแต่ 5
	5 ปี	5 ปีขึ้นไป	ปี	ขึ้นไป	5 ปี	5 ปีขึ้นไป	5 ปี	ปีขึ้นไป
เทศบาลแหลมฉบัง 1	5	9	12	74	3	6	8	46
เทศบาลแหลมฉบัง 2	9	11	8	52	5	7	5	32
เทศบาลแหลมฉบัง 3	11	9	15	25	7	5	9	15
	25	29	35	151	15	18	22	93
รวม	54		156		33		115	
รวมทั้งสิ้น			240				148	

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารจากเอกสารและตำรา ทั้งในและต่างประเทศ
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. ศึกษาแบบทดสอบถามภาวะผู้นำศึกษาธิการจังหวัด (ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม, 2538, หน้า 375 - 385) ซึ่งแปลมาจากแบบสอบถามภาวะผู้นำพหุองค์ประกอบ ฉบับ 5X สำหรับผู้ประเมิน (Multifactor Leadership Questionnaire Form 5X- Rater) หรือ MLQ 5X สร้างโดยเบสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1990 a) ศูนย์การศึกษาภาวะผู้นำสถาบันการบริหารมหาวิทยาลัยแฮมตัน สหรัฐอเมริกา และนำมาใช้เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นแบบสอบถามได้มาตรฐานและผ่านการรับรองแล้วจากสถาบันการบริหารมหาวิทยาลัยบิงแฮมตัน (Center for Leadership Studies/ School of Management, Binghamton University)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบคำถาม คือ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางทำงาน ที่ตั้งของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี แบบสอบถามนี้ เพื่อสอบถามคณะครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 50 ข้อ เป็นแบบมาตรฐานส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ภาวะผู้นำแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) และภาวะผู้นำแบบตามสบาย (Laissez-Faire Leadership) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .97 นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถาม 50 ข้อ คือ

1. ผู้นำที่มีการสร้างบารมี 9 ข้อ คือ ข้อที่ 1 ถึง 9
2. ผู้นำที่มีการสร้างแรงบันดาลใจ 6 ข้อ คือ ข้อที่ 10 ถึง 15
3. ผู้นำที่เป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา 6 ข้อ คือ ข้อที่ 16 ถึง 21
4. ผู้นำที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล 5 ข้อ คือ ข้อที่ 22 ถึง 26
5. ผู้นำที่มีการให้รางวัลอย่างเหมาะสม 6 ข้อ คือ ข้อที่ 27 ถึง 32
6. ผู้นำที่มีการบริหารแบบมีข้อยกเว้นโดยตรง 5 ข้อ คือ ข้อที่ 33 ถึง 37
7. ผู้นำที่มีการบริหารแบบมีข้อยกเว้นโดยอ้อม 6 ข้อ คือ ข้อที่ 38 ถึง 43
8. ผู้นำที่มีภาวะผู้นำแบบตามสบาย 7 ข้อ คือ ข้อที่ 44 ถึง 50

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี มีดังนี้

- 4 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบ่อยมาก
- 3 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบ่อย
- 2 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติบางครั้ง
- 1 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
- 0 คะแนน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติน้อยมากหรือไม่เคยปฏิบัติ

การคิดคะแนนของแบบสอบถาม คิดจากค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม โดยแยกคิดคะแนนเป็น 3 ด้าน คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบตามสบาย แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดังนี้

1. เสนอแบบสอบถามต่อประชาชน และกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ทำ
2. แบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผู้วิจัยนำมาใช้นี้เป็นแบบสอบถามมาตรฐานที่ผ่านการแปลและการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งใช้ศึกษาภาวะผู้นำของศึกษานิเทศก์จังหวัดมาแล้ว ซึ่งแบบสอบถามชุดดังกล่าวนี้สงวนลิขสิทธิ์ โดยเบสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1990 b)
3. นำแบบสอบที่ผ่านความเห็นชอบจากประธานและกรรมการแล้วไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้กับครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cocffocoent Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำแต่ละประเภทแต่ละองค์ประกอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือภาคีการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล
2. จัดส่งแบบสอบถามจำนวน 148 ฉบับ ไปยังครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี และให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยให้ทางโรงเรียนรวบรวมโดยผู้วิจัยเป็นผู้รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองกับทางโรงเรียน ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม ได้แบบสอบถามที่ครบสมบูรณ์ 148 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทุกฉบับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำแบบสอบถามนั้นมาให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

2. ทำการวิเคราะห์ แล้วนำผลการวิเคราะห์ไปแปลผลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัย

การแปลผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากคะแนนสอบถาม ใช้เกณฑ์การแบ่งความถี่ของการแสดงภาวะผู้นำตามแนวทางให้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแสง (2535, หน้า 23 - 24) ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
3.51 - 4.00	ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำในระดับสูงมาก
2.51 - 3.50	ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำในระดับสูง
1.51 - 2.50	ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำในระดับปานกลาง
0.51 - 1.50	ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำในระดับต่ำ
0.00 - 0.50	ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำในระดับต่ำมาก

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และที่ตั้ง วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ คำนวณเป็นร้อยละ
2. ข้อมูลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ตามทัศนคติของครูที่มีเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ของครูต่างกัน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที ($t - test$)
4. เปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ตามทัศนคติของครู ที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน วิเคราะห์โดยการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA)